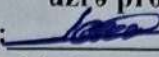

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

«Təsdiq edirəm»:
Tədrisin təşkili və təlim texnologiyaları
üzrə prorektor vəzifəsini icra
edən: dos.Z.Məmmədov
“ 14 ” 02 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050112- Məktəbəqədər təhsil.
Fakültə: Filologiya və ibtidai təhsil
Kafedra: İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların mədəni asudə vaxtının təşkili. Fənn üzrə işçi proqram “İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim” kafedrasının 13 sentyabr 2022-ci il tarixli iclasının qərarı ilə təsdiq olunmuşdur.

Kodu: İPFS-B00.5

Tədris ili: II (2024/2025). Semestr: IV

Tədris yükü. Cəmi 180 saat. Auditoriya saati - 60 saat (30 saat mühazirə, 30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: *baş müəllim Əliyeva Məilə Kazım qızı*, *baş müəllim Nağıyeva Zənfəra Şuriyə qızı*

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., H. Abdullayev k.22

Məsləhət günləri və saati: III gün, 12.00

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası (Əsas Qanun) Bakı, 1995
2. Azərbaycan Respublikasında məktəbəqədər təhsilin yeniləşdirilməsi Proqramının (2007-2010-cu illər) təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı. 12 aprel 007-ci il. «Azərbaycan müəllimi» qəzeti 13 aprel 2007-ci il
3. Azərbaycan Respublikası məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrinin əsasnaməsi. Bakı, 1995
4. Təhsil haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 2009
5. Həsənov A. Məktəbəqədər pedaqogika. Bakı, 2000
6. Həsənov A. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların əqli tərbiyəsi. (Metodik vəsait) Bakı, 1993

Əlavə ədəbiyyat

7. Məktəbəqədər pedaqogika. Bakı, 1964
8. Əmrəhli L.M/qədər yaşlı uşaqlarda intellektual hisslərin inkişaf etdirilməsinin forma və metodları.
9. Həsənov A. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların fiziki tərbiyəsi. Bakı, 1994
10. Məktəbəqədər müəssisələrdə tərbiyə və təlim proqramı. Bakı, 1998
11. Həsənov M. və Ağayev Ş. Məktəbəqədər yaşlı uşaqlarda oyun və əmək fəaliyyətinin təşkili. Bakı,

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Azərbaycan Respublikasında məktəbəqədər təhsilin yeniləşdirilməsi proqramına uyğun olaraq Azərbaycan Prezidentinin məsələ ilə bağlı Sərəncamı xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

yaşlı uşaqların intellektual, fiziki və psixoloji inkişafı üçün lazımi şəraitin yaradılması, onların şəxsiyyətinin formalaşması və məktəbə hazırlanması işinin qabaqcıl beynəlxalq standartlara uyğun təmin edilməsi məqsədilə Respublika Prezidenti Cənab İlham Əliyevin 12 aprel 2007-ci il tarixli Sərəncamında irəli sürülən çox vacib və aktual məsələlər bütün Respublika məktəbəqədər tərbiyə müəssisə-lərinin fəaliyyət proqramıdır. Xüsusilə proqramın I maddəsində qeyd olunur ki, "Azərbaycan Respublikasında məktəbəqədər təhsilin yeniləşdirilməsi" proqramı (2007-2010-cu illər) təsdiq edilsin. Bu fənnin tədris edilməsində əsas məqsəd tələbələrə kiçik uşaqların mədəni asudə vaxtının səmərəli keçirilməsinin yollarını göstərməkdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və ya laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır. İmtahan biletinə, bir qayda olaraq fənn üzrə proqram materialını əhatə edən 5 sual daxil edilir. Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilər.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

X.Təqvim-mövzu planı: 30 saat mühazirə , 30 saat seminar

N	Keçilən mühazirə və seminar mövzularının məzmunu	Saat		Ta rix
		Müh.	Sem.	
	I kollokvium			
1.	Məktəbəqədər yaşlı uşaqların mədəni asudə vaxtının təşkili fənninin	2	2	

	mövzusu,məqsəd və vəzifələri Plan: 1.Asudə vaxt anlayışı 2.Uşaqların tərbiyəsində asudə vaxtın rolu və əhəmiyyəti Mənbə: [1;5]			
2.	Antik dövr filosofların asudə vaxt haqqında fikirləri. Plan: 1.Platon, Epikür və Aristotelin asudə vaxt nəzəriyyələri.2.Müxtəlif dünya xalqlarının asudə vaxt anlayışı.3.Asudə vaxt anlayışının tərkib hissələri. Mənbə: [1;3;6;9]	2	2	
3.	Asudə vaxtın prinsipləri və ünsürləri. Plan:1.Asudə vaxtın prinsipləri.2.Asudə vaxtın ünsürləri. Mənbə: [1;2;3;5;6;8]	2	2	
4.	Uşaqların asudə vaxtının təşkilinin məqsədi. Plan:1.Asudə vaxtın təşkilinin formaları.2.Uşaqların asudə vaxt funksiyaları.3.Uşaqların mədəni və asudə fəaliyyət növləri. Mənbə: [1;3;5;6;8]	2	2	
5.	Məktəbəqədər yaşlı uşaqların mədəni asudə vaxtının düzgün təşkili. Plan: 1.Uşaq kitabxanalarında kiçik oxucuların asudə vaxtının təşkili.2.Azyaşlı uşaqların asudə vaxtında oyun və qiraətin rolu.3.Uşaqların düzgün tərbiyə edilməsində yaşlıların rolu. Mənbə: [1;3;6;8;9;11]	2	2	
6.	Uşaqların asudə vaxtının vasitələri. Plan: 1.Uşaqların asudə vaxtının keçirilməsində musiqinin rolu.2.Uşaqların həyatında şahmat və şahmatın qazandırdığı üstünlüklər.3.Asudə vaxtın təşkilində milli oyun və idmanın əhəmiyyəti.4.Ən böyük əyləncə: Rəsm. Mənbə: [1;3;5;6;7;8]	2	2	
7.	Kiçik yaşlı məktəblilər üçün yay tətili günlərinin əhəmiyyəti. Plan: 1. Sağlamlıq yay düşərgələrinin kiçik məktəblilərin həyatında rolu. 2.Tətil günlərinin , asudə vaxtın təşkilində əhəmiyyəti.3.Tətil və asudə vaxtın səmərəli keçməsi üçün valideynlərə tövsiyələr. Mənbə: [1;3;4;5;6;8;9]	2	2	
	II kollokvium			
8.	Asudə vaxtının düzgün keçirilməsinin bəzi istiqamətləri. Plan: 1.Kiçik yaşlı uşaqların rejimi.2.Asudə vaxtının keçirilməsinin müxtəlif yolları.3.Nağılların uşaq inkişafına təsiri. Mənbə: [1;2;3;6;8]	2	2	
9.	Kiçik yaşlıların asudə vaxtlarının səmərəli təşkilində innovativ dərnəklərin rolu. Plan: 1.Robotexnika, Mental-Arifmetik, Bjuteriya dərnəkləri.2.Ağac üzərində oyma və yandırma, Qum sənəti dərnəklərinin uşaqların həyatında rolu.3.Rəqs, rəsm və xalçaçılıq dərnəklərinin asudə vaxtın təşkilində əhəmiyyəti.4.Memarlıq-Dizayn, Bədii tikmə, Toxuculuq və heykəltəraşlıq dərnəklərinin uşaqların inkişafında rolu. Mənbə: [1;2;3;5;6;8;11]	2	2	
10.	Kiçik yaşlı məktəblilərin asudə vaxtlarının təşkilində ekskursiyaların	2	2	

	əhəmiyyəti. Plan: 1.Ekskursiyaların təşkili və əhəmiyyəti.2.Təlim ekskursiyalarının növləri, tipləri və mərhələləri. 3.Asudə vaxtın maraqlı keçməsində məktəbdənkənar tərbiyə müəssisələrinin rolu. Mənbə: [1;3;6;7;8]			
11.	Uşaqların asudə vaxtının təşkilində muzeylərin rolu. Plan:1.Uşaqların mənəvi inkişafında muzeylərin rolu.2.Dahi rəhbər Heydər Əliyev və muzeylər. Mənbə: [1;3;4;5;6;8,9]	2	2	
12.	Uşaqların həyatında oyunların rolu. Plan: 1.Uşaqların inkişafında oyunun müstəsna rolu.2.Şəxsiyyətin formalaşmasında oyunun əhəmiyyəti.3.Nitq inkişafı və oyun.4.Oyun terapiyasının uşaqlara təsiri. Mənbə: [1;3;6;8]	2	2	
13.	Asudə vaxtın təşkilində mütəhərrik, didaktik və rollu-süjetli oyunların uşaqların zehni inkişafına təsiri. Plan:1.Mütəhərrik oyunların uşaqların fiziki-psixi qabiliyyətlərinin inkişafına təsiri.2.Didaktik oyunların əhəmiyyəti.3.Rolli-süjetli oyunlar uşaqların tərbiyə vasitəsi kimi. Mənbə: [1;3;4;5;6;7;8]	2	2	
14.	Asudə vaxtın təşkilində oyuncaqların əhəmiyyəti. Plan:1.Oyuncaqların uşaq inkişafına təsiri.2.Çağalığ dövründə uşaqlar üçün oyuncaqlar.3.Oyuncaqların növləri və bağçada oyun üçün şərait. Mənbə: [1;3;6;8]	2	2	
15.	Azərbaycan Milli uşaq oyunlarının uşaqlara tərbiyəvi təsiri. Plan: 1.Xalq oyunlarının növləri.2.Milli uşaq oyunları əsl yaradıcı fəaliyyətdir. Mənbə: [1;3;6;8]	2	2	
	Cəmi:	30	30	

XI.Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Təlim nəticəsində tələbələrin əldə etməli olduqları təsəvvür, vərdiş və bacarıqları:- uşaq bağçalarında uşaqların mədəni asudə vaxtının keçirilmə texnologiyaları ilə tanış olurlar, tədbirlərin səmərəli keçirilmə yollarını öyrənəcəklər.

XII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- ❖ Azyaşlı uşaqların asudə vaxtının əsasını oyunların təşkil etdiyini bilir
- ❖ Uşağın məhz oyunlar vasitəsilə ətraf mühiti dərk etdiyini öyrənir.
- ❖ Asudə vaxtının səmərəli dəyərləndirilməsinin ən ideal məşğuliyyətinin mütləq olduğunu dərk edir.
- ❖ Uşaqların asudə vaxtının səmərəli təşkil olunmasında musiqinin də özünəməxsusluğunu diqqətdə saxlayır.
- ❖ Asudə vaxtın səmərəli keçirilməsi vasitələrindən biri də idmanla bağlı olduğunu öyrənir.
- ❖ Rəsm çəkmək də uşaqların boş vaxtlarını dəyərləndirmək üçün əla məşğuliyyətdir.

XIII. Fənn üzrə kollokvium sualları:

I KOLLOKVİUM SUALLARI :

1. Asudə vaxt anlayışı.
2. Uşaqların tərbiyəsində asudə vaxtın rolu.
3. Asudə vaxtın əhəmiyyəti.

4. Platon, Epikür və Aristotelin asudə vaxt nəzəriyyəsi.
5. Müxtəlif dünya xalqlarının asudə vaxt anlayışı.
6. Asudə vaxt anlayışının tərkib hissələri.
7. Asudə vaxtın prinsipləri.
8. Asudə vaxtın ünsürləri.
9. Asudə vaxtın təşkili formaları.
10. Uşaqların asudə vaxt funksiyaları.
11. Uşaqların mədəni və asudə fəaliyyət növləri.
12. Uşaq kitabxanalarında kiçik oxucuların asudə vaxtının təşkili.
13. Azyaşlı uşaqların asudə vaxtında oyun və qiraətin rolu.
14. Uşaqların düzgün tərbiyə edilməsində yaşlıların rolu.
15. Uşaqların asudə vaxtının keçirilməsində musiqinin rolu.

II KOLLOKVİUM SUALLARI):

1. Kiçik yaşlı uşaqların rejimi.
2. Asudə vaxtının keçirilməsinin müxtəlif yolları.
3. Nağılların uşaq inkişafına təsiri.
4. Robotexnika, Mental-Arifmetik, Bjuteriya dərnəkləri.
5. Ağac üzərində oyma və yandırma, Qum sənəti dərnəklərinin uşaqların həyatında rolu.
6. Rəqs, rəsm və Xalçaçılıq dərnəklərinin əhəmiyyəti.
7. Memarlıq-Dizayn, bədii tikmə, toxuculuq və heykəltəraşlıq dərnəklərinin məktəblilərin həyatında rolu.
8. Ekskursiyaların təşkili və əhəmiyyəti.
9. Təlim ekskursiyalarının növləri, tipləri, mərhələləri.
10. Asudə vaxtın maraqlı keçməsində məktəbdənkənar tərbiyə müəssisələrinin rolu..
11. Uşaqların mədəni inkişafında muzeylərin rolu.
12. Uşaqların həyatında oyunların müstəsna rolu.
13. Şəxsiyyətin formalaşmasında oyunun əhəmiyyəti.
14. Nitq inkişafı və oyun.
15. Oyun terapiyasının uşaqlara təsiri.

XIV. İmtahan sualları:

1. Asudə vaxt anlayışı.
2. Uşaqların tərbiyəsində asudə vaxtın rolu.
3. Asudə vaxtın əhəmiyyəti.
4. Platon, Epikür və Aristotelin asudə vaxt nəzəriyyəsi.
5. Müxtəlif dünya xalqlarının asudə vaxt anlayışı.
6. Asudə vaxt anlayışının tərkib hissələri.
7. Asudə vaxtın prinsipləri.
8. Asudə vaxtın ünsürləri.
9. Asudə vaxtın təşkili formaları.
10. Uşaqların asudə vaxt funksiyaları.
11. Uşaqların mədəni və asudə fəaliyyət növləri.
12. Uşaq kitabxanalarında kiçik oxucuların asudə vaxtının təşkili.
13. Azyaşlı uşaqların asudə vaxtında oyun və qiraətin rolu.

14. Uşaqların düzgün tərbiyə edilməsində yaşlıların rolu.
15. Uşaqların asudə vaxtının keçirilməsində musiqinin rolu.
16. Uşaqların həyatında şahmat və şahmatın qazandırdığı üstünlüklər.
17. Asudə vaxtın təşkilində milli oyun və idmanın əhəmiyyəti
18. Ən böyük əyləncə: Rəsm.
19. Sağlamlıq yay düşərgələrinin keçirilməsinin kiçik məktəblilərin həyatında rolu.
20. Tətil günlərinin uşaqların asudə vaxtının təşkilində rolu.
21. Tətil və asudə vaxtların səmərəli keçməsi üçün valideynlərə tövsiyələr.
22. Kiçik yaşlı uşaqların rejimi.
23. Asudə vaxtının keçirilməsinin müxtəlif yolları.
24. Nağılların uşaq inkişafına təsiri.
25. Robotexnika, Mental-Arifmetik, Bjuteriya dərnəkləri.
26. Ağac üzərində oyma və yandırma, Qum sənəti dərnəklərinin uşaqların həyatında rolu.
27. Rəqs, rəsm və Xalçaçılıq dərnəklərinin əhəmiyyəti.
28. Memarlıq-Dizayn, bədii tikmə, toxuculuq və heykəltəraşlıq dərnəklərinin məktəblilərin həyatında rolu.
29. Ekskursiyaların təşkili və əhəmiyyəti.
30. Təlim ekskursiyalarının növləri, tipləri, mərhələləri.
31. Asudə vaxtın maraqlı keçməsində məktəbdənkənar tərbiyə müəssisələrinin rolu..
32. Uşaqların mənəvi inkişafında muzeylərin rolu.
33. Uşaqların həyatında oyunların müstəsna rolu.
34. Şəxsiyyətin formalaşmasında oyunun əhəmiyyəti.
35. Nitq inkişafı və oyun.
36. Oyun terapiyasının uşaqlara təsiri.
37. Mütəhərrik oyunların uşaqların fiziki-psixi qabiliyyətlərinin inkişafına təsiri.
38. Didaktik oyunların əhəmiyyəti.
39. Rollu-süjetli oyunlar uşaqların tərbiyə vasitəsi kimi.
40. Oyuncaqların uşaq həyatına təsiri.
41. Çəğalıq dövründə uşaqlar üçün oyuncaqlar.
42. Oyuncaqların növləri və bağçada oyun üçün şərait.
43. Xalq oyunlarının növləri.
44. Milli uşaq oyunları əsl yaradıcı fəaliyyətdir.
45. Heydər Əliyev və muzeylər.

İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim kafedrasının 13 fevral 2025-ci il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri:

Mühazirə müəllimi:

Seminar müəllimi:

dos. A.B.Əliyev

b/m M.K.Əliyeva

b/m Z.Ş.Nağıyeva